

Д.Д. СУХАРЮК, Р.Ю. ГЛЕБ, М.В. КАБАЛЬ, І.Й. ПОЛЯНЧУК
Карпатський біосферний заповідник
м. Рахів, Закарпатська обл., 90600, Україна

ЛІСОВІ, ЧАГАРНИКОВІ ТА БОЛОТНІ (ЛІСОВІ) ПРИРОДНІ УГРУПОВАННЯ КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА, ЯКІ ЗАНЕСЕНІ ДО ЗЕЛЕНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ

Сухарюк Д.Д., Глеб Р.Ю., Кабаль М.В., Полянчук І.Й. **Лісові, чагарникові та болотні (лісові) природні угруповання Карпатського біосферного заповідника, які занесені до Зеленої книги України.** – Природа Карпат: науковий щорічник Карпатського біосферного заповідника та Інституту екології Карпат НАН України. – 2022. – № (7). – С. 22–33.

На основі результатів польових натурних обстежень та описів лісових, чагарникових та болотних (лісових) ценозів на території Карпатського біосферного заповідника (КБЗ) ідентифіковано 92 угруповання, які включені до Зеленої книги України. Серед них виявлено 47 лісових угруповань, які за статусом відносяться до рідкісних, 44 – до угруповань, що перебувають під загрозою зникнення і 1 – до типових. Обліковано і описано також 2 рідкісних чагарникових та 8 болотних (лісових) угруповань, що перебувають під загрозою зникнення. Охоронювані угруповання представлені у складі 11 лісових формацій і 30 субформацій. Найбільша кількість з них виявлена у формації лісовобукових (41), скельнодубових (18), звичайнодубових (10) і гірськососнових (8) лісів. У межах масивів КБЗ охоронювані угруповання кількісно розподіляються наступним чином: у Чорногірському масиві виявлено 22 угруповання, Мармароському – 33, Угольсько-Широколужанському – 30, Свидовецькому – 32 і Вигорлат-Гутинському (Чорна гора і Юлівські гори) – 32.

Ключові слова: Карпатський біосферний заповідник, лісові природні угруповання, Зелена книга України.

Sukhariuk D.D., Gleb R.Yu., Kabal M.V., Polyanchuk I.Y. **Forest, shrub and swamp (forest) natural groups of the Carpathian Biosphere Reserve, listed in the Green Book of Ukraine**

Based on the results of field surveys and descriptions of forest, shrub and swamp (forest) cenoses on the territory of the Carpathian Biosphere Reserve (CBR), have been identified 92 groups which are listed in the Green Book of Ukraine. Among them were identified: 47 forest groups, which by status belong to rare; 44 – to endangered groups and 1 – to typical. Also, have been counted and described 2 rare and endangered shrub and 8 wetland (forest) groups. Protected groups are represented in 11 forest formations and 30 subformations. The largest number of them was found in the formation of forest-beech (41), rock-oak (18), regular-oak (10) and mountain-pine (8) forests. Within the CBR massifs, the protected groups are quantitatively distributed as follows: 22 groups were found in the Chornohora massif; in Marmarosh, correspondingly 33; in Uholka-Shyrokyi Luh – 30; in Svydovets – 32 and in Vyhорlat-Hutynskyi (Chorna Hora and Yulivska Mountains) – 32.

Key words: Carpathian Biosphere Reserve, forest natural groups, Green Book of Ukraine.

Вступ

Загальновизнано, що на сьогоднішній день збереження біорізноманіття і природних ресурсів є одним із найважливіших завдань людського суспільства, оскільки це є головною умовою забезпечення стабільного економічного і соціального його розвитку.

У рослинному світі планети провідну роль як за площею, так і за функціональною сутністю відіграють ліси. В лісових екосистемах зосереджена найбільша кількість наземних видів рослин, тварин, грибів та мікроорганізмів світу (Шеляг-Сосонко, 2001, 2008).

Переважаючим типом рослинності Карпатського біосферного заповідника є ліси, які поширені на площі 48215,2 га, що становить 83% від його загальної площі. У складі лісів обліковано понад 50 видів деревних порід, з яких 25 є лісотворними (7 шпилькових і 18 листяних). Найбільш поширеними є букові і ялинові фітоценози. Ліси заповідника характеризуються значною різноманітністю. В них описано понад 300 асоціацій. Результати досліджень рідкісних лісових угруповань КБЗ висвітлені у ряді наукових публікацій (Біорізноманіття, 1997; Глеб зі співавт., 2015, 2018; Кабаль зі співавт., 2013; Сухарюк зі співавт., 2006 а, б; 2017).

Матеріали та методика досліджень

Об'єктами досліджень були всі ліси КБЗ (землі постійного користування заповідника і території КБЗ без вилучення у землекористувачів). Ідентифікація охоронюваних угруповань в польових умовах проводилась методом маршрутних досліджень на основі даних Переліку рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення та типових природних рослинних угруповань, які підлягають охороні і занесені до Зеленої книги України, затвердженого Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України (Наказ № 368 від 17 грудня 2020 року). Використовувались також результати і матеріали обліків та описів рідкісних лісових фітоценозів, які проводились у попередні роки.

Результати досліджень та їх обговорення

На основі даного Переліку і результатів польових натурних обстежень та описів лісових, чагарникових та болотних (лісових) ценозів

на території КБЗ ідентифіковано 92 угруповання, які включені до Зеленої книги України (табл. 1). Серед них виявлено 47 лісових угруповань, які за статусом відносяться до рідкісних, 44 – до угруповань, що перебувають під загрозою зникнення і 1 – до типових. Обліковано і описано також 2 рідкісних чагарникових та 8 болотних (лісових) угруповань, що перебувають під загрозою зникнення. Вищенаведені угруповання входять до складу 11 лісових формацій і 30 субформацій. Зокрема, формація лісовобукових лісів представлена субформацією чистих (16 охоронюваних асоціацій) і 9 субформаціями мішаних лісів (25 охоронюваних асоціацій). Формація скельнодубових лісів включає субформацію чистих (5) і 7 субформацій мішаних лісів (13) відповідно. У формації звичайнодубових лісів описано субформацію чистих (5) і 2 субформації мішаних ценозів (5). До формації сріблястолипових лісів входить субформація чистих (3) і одна субформація мішаних ценозів (2). У складі формації яворових лісів відмічено одну субформацію мішаних ценозів (2). Сірвільхові ліси представлені одним типовим чистим угрупованням. Формація зеленодушекієвих лісів включає одну субформацію мішаних ценозів (2). Ялинові ліси представлені субформацією чистих ялинників (2), а гірськососнові – субформацією мішаних гірськососняків (3).

У гірській частині Чорногірського, Мармароського і Свидовецького масивів зустрічаються лісо-болотні комплекси. Формація болотно-пригнічено-європейськоялинових лісів включає субформацію чистих ялинових ценозів, яка представлена трьома охоронюваними угрупованнями. У болотно-гірськососнових лісах поширена субформація чистих гірськососняків (5).

Найбільша кількість охоронюваних угруповань представлена у формації лісовобукових (41), скельнодубових (18), звичайнодубових (10) і гірськососнових (8) лісів.

У межах масивів КБЗ охоронювані угруповання кількісно розподіляється наступним чином: у Чорногірському масиві виявлено 22 угруповання, Мармароському, відповідно, 33, Угольсько-Широколужанському – 30, Свидовецькому – 32 і Вигорлат-Гутинському (Чорна гора і Юлівські гори) – 32.

Таблиця 1. Перелік лісових, чагарникових та болотних (лісових) природних угруповань КБЗ, які занесені до Зеленої книги України та їх поширення в межах території заповідника

№ п/п	Назва асоціації українська	Назва асоціації латинська	Синфіто- созологічний індекс, клас, категорія, статус угруповань	Масиви заповідника				
				Чорногірський	Мармароський	Угольсько- Широколужанський	Свидовецький	Вигорлат- Гутинський
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I. Рідкісні природні лісові угруповання, які підлягають охороні								
1.	Європейськоялиново-кедровососновий ліс чорницевий	<i>Piceeto (abietis)-Pinetum (cembrae) vaccinosum (myrtilli)</i>	14,2-15,2; 1; 2; рідкісні				+	
2.	Європейськоялиново-кедровососновий ліс чорницево-зеленомоховий (рис. 1)	<i>Piceeto (abietis)-Pinetum (cembrae) vaccinoso (myrtilli)-hylocomiosum</i>	14,2-15,2; 1; 2; рідкісні				+	
3.	Звичайнограбово-звичайнодубовий ліс карніолійськоскополієвий	<i>Carpineto (betuli)-Quercetum (roboris) scopiosum (carniolicae)</i>	13,1; I; 2; рідкісні				+	
4.	Австрійськодубово-скельнодубовий ліс звичайнобирючиново-рідкотравний	<i>Querceto (austriacae)-Quercetum (petraeae) ligustroso (vulgaris)-sparsiherbosum</i>	17,1; I; 2; рідкісні					+
5.	Білоцвітоясеневоскельнодубовий ліс борознистокострицевий	<i>Fraxineto (orni)-Quercetum (petraeae) festucosum (rupicolae)</i>	13,1; I; 2; рідкісні					+
6.	Білоялицево-скельнодубовий ліс звичайноплющовий	<i>Abieto (albae)-Quercetum (petraeae) hederosum (helicis)</i>	13,1; I; 2; рідкісні				+	
7.	Далешамподубовоскельнодубовий ліс степовотимофіївковий	<i>Querceto (dalechampii)-Quercetum (petraeae) phleosum (phleoiditis)</i>	15,7-17,2; I; 1; рідкісні				+	
8.	Білоцвітоясеневодалешамподубовоскельнодубовий ліс борознистокострицевий	<i>Fraxineto (orni)-Querceto (dalechampii)-Quercetum (petraeae) festucosum (rupicolae)</i>	15,7-17; 2; I; 1; рідкісні					+

Продовження таблиці 1

9.	Сріблястолипово-скельнодубовий ліс багаторічноперелісковий	<i>Tilieto (argenteae)-Quercetum (petraeae) mercurialidosum (perennis)</i>	15,4; I; 2; рідкісні						+
10.	Сріблястолипово-скельнодубовий ліс волосистоосоковий	<i>Tilieto (argenteae)-Quercetum (petraeae) caricosum (pilosae)</i>	15,4; I; 2; рідкісні						+
11.	Сріблястолипово-скельнодубовий ліс запашнопідмаренниковий	<i>Tilieto (argenteae)-Quercetum (petraeae) galiosum (odorati)</i>	15,4; I; 2; рідкісні						+
12.	Сріблястолипово-скельнодубовий ліс звичайноплющовий	<i>Tilieto (argenteae)-Quercetum (petraeae) hederosum (helicis)</i>	15,4; I; 2; рідкісні						+
13.	Сріблястолипово-скельнодубовий ліс одноквітковоперлітковий	<i>Tilieto (argenteae)-Quercetum (petraeae) melicosum (uniflorae)</i>	15,4; I; 2; рідкісні						+
14.	Сріблястолипово-скельнодубовий ліс перистоклокичково-рідкотравний	<i>Tilieto (argenteae)-Quercetum (petraeae) staphyleoso (pinnatae)-sparsiherbosum</i>	15,4; I; 2; рідкісні						+
15.	Лісовобуковий ліс гірськокострицевий	<i>Fagetum (sylvaticae) festucosum (drymejae)</i>	13,8; I; 2; рідкісні		+	+			+
16.	Лісовобуковий ліс найвищекострицевий	<i>Fagetum (sylvaticae) festucosum (altissimae)</i>	13,8; I; 2; рідкісні	+	+	+	+		
17.	Білоялицево-лісовобуковий ліс найвищекострицевий	<i>Abieto (albae)-Fagetum (sylvaticae) festucosum (altissimae)</i>	13,8; I; 2; рідкісні	+	+		+		
18.	Звичайнограбово-звичайнодубово-лісовобуковий ліс сколопендроволистовиковий	<i>Carpineto (betuli)-Querceto (roboris)-Fagetum (sylvaticae) phyllitidosum (scolopendrii)</i>	11,6-11,8; I; 2; рідкісні				+	+	
19.	Яворово-лісовобуковий ліс сколопендроволистовиковий	<i>Acereto (pseudoplatani)-Fagetum (sylvaticae) phyllitidosum (scolopendrii)</i>	11,6-11,8; I; 2; рідкісні		+	+	+		
20.	Яворово-звичайноясеневолісовобуковий ліс сколопендроволистовиковий	<i>Acereto (pseudoplatani)-Fraxineto (excelsioris)-Fagetum (sylvaticae) phyllitidosum (scolopendrii)</i>	11,6-11,8; I; 2; рідкісні				+	+	
21.	Лісовобуковий ліс оживаючолунарієвий	<i>Fagetum (sylvaticae) lunariosum (redivivae)</i>	11,5-12,6; I; 2; рідкісні	+	+	+	+		

Продовження таблиці 1

22.	Яворово-лісовобуковий ліс оживаючолунарієвий (рис. 2)	<i>Acereto (pseudoplatani)-Fagetum (sylvaticae) lunariosum (redivivae)</i>	11,5-12,6; I; 2; рідкісні		+	+	+	
23.	Лісовобуковий ліс карніолійськокополієвий	<i>Fagetum (sylvaticae) scopiosum (carniolicae)</i>	11,8; I; 2; рідкісні		+	+	+	
24.	Лісовобуковий ліс ягіднотисово-багаторічноперелісковий	<i>Fagetum (sylvaticae) taxoso (baccatae)-mercurialidosum (perennis)</i>	15,5; I; 1, 2; рідкісні		+	+	+	
25.	Лісовобуковий ліс ягіднотисово-волосистоосоковий	<i>Fagetum(sylvaticae) taxoso (baccatae)-caricosum (pilosae)</i>	15,5; I; 1, 2; рідкісні		+	+	+	
26.	Лісовобуковий ліс ягіднотисово-гейфлеровосеслерієвий	<i>Fagetum (sylvaticae) taxoso (baccatae)-sesleriosum (heufferianae)</i>	15,5; I; 1, 2; рідкісні			+	+	
27.	Лісовобуковий ліс ягіднотисово-запашнопідмаренниковий	<i>Fagetum (sylvaticae) taxoso (baccatae)-galiosum (odorati)</i>	15,5; I; 1, 2; рідкісні			+		
28.	Лісовобуковий ліс ягіднотисово-звичайноплющовий	<i>Fagetum (sylvaticae) taxoso (baccatae)-hederosum (helicis)</i>	15,5; I; 1, 2; рідкісні			+	+	
29.	Лісовобуковий ліс ягіднотисово-квасеницевий	<i>Fagetum (sylvaticae) taxoso (baccatae)-oxalidosum (acetosellae)</i>	15,5; I; 1, 2; рідкісні		+	+	+	
30.	Лісовобуковий ліс ягіднотисово-рідкотравний (рис. 3)	<i>Fagetum (sylvaticae) taxoso (baccatae)-sparsiherbosum</i>	15,5; I; 1, 2; рідкісні			+	+	
31.	Лісовобуковий ліс ягіднотисово-чорницевий	<i>Fagetum (sylvaticae) taxoso (baccatae)-vaccinosum (myrtilli)</i>	15,5; I; 1, 2; рідкісні		+	+	+	
32.	Білоялицево-лісовобуковий ліс ягіднотисово-багаторічноперелісковий	<i>Abieto (albae)-Fagetum (sylvaticae) taxoso (baccatae)-mercurialidosum (perennis)</i>	15,5; I; 1, 2; рідкісні		+			
33.	Білоялицево-лісовобуковий ліс ягіднотисово-волосистоосоковий	<i>Abieto (albae)-Fagetum (sylvaticae) taxoso (baccatae)-caricosum (pilosae)</i>	15,5; I; 1, 2; рідкісні		+			
34.	Білоялицево-лісовобуковий ліс ягіднотисово-жовтозеленчуковий	<i>Abieto (albae)-Fagetum (sylvaticae) taxoso (baccatae)-galeobdolosum (lutei)</i>	15,5; I; 1, 2; рідкісні		+			
35.	Білоялицево-лісовобуковий ліс ягіднотисово-залозистошавлієвий	<i>Abieto (albae)-Fagetum (sylvaticae) taxoso (baccatae)-salviosum (glutinosae)</i>	15,5; I; 1, 2; рідкісні		+			

Продовження таблиці 1

36.	Звичайногоробиново-лісовобуковий ліс волохатокуничниковий	<i>Sorbeto (aucupariae)-Fagetum (sylvaticae) calamagrostidosum (villosae)</i>	13,6; I; 2; рідкісні	+					
37.	Звичайногоробиново-лісовобуковий ліс очеретянокуничниковий	<i>Sorbeto (aucupariae)-Fagetum (sylvaticae) calamagrostidosum (arundinaceae)</i>	13,6; I; 2; рідкісні	+					
38.	Звичайногоробиново-лісовобуковий ліс чорницевий	<i>Sorbeto (aucupariae)-Fagetum (sylvaticae) vaccinosum (myrtilli)</i>	13,6; I; 2; рідкісні	+					
39.	Широколистолипово-лісовобуковий ліс гейфлеровосеслерієвий	<i>Tilieto (platyphyllae)-Fagetum (sylvaticae) sesleriosum (heufleriana)</i>	13,5; I; 2; рідкісні			+			
40.	Сріблястолиповий ліс багаторічноперелісковий	<i>Tilietum (argenteae) mercurialidosum (perennis)</i>	15,4; I; 2; рідкісні						+
41.	Сріблястолиповий ліс запашнопідмаренниковий	<i>Tilietum (argenteae) galiosum (odorati)</i>	15,4; I; 2; рідкісні						+
42.	Сріблястолиповий ліс ланцетовиднозірочниковий	<i>Tilietum (argenteae) stellariosum (holosteae)</i>	15,4; I; 2; рідкісні						+
43.	Скельнодубово-сріблястолиповий ліс дібровнотонконоговий	<i>Querceto (petraeae)-Tilietum (argenteae) poosum (nemoralis)</i>	15,4; I; 2; рідкісні						+
44.	Скельнодубово-сріблястолиповий ліс запашнопідмаренниковий	<i>Querceto (petraeae)-Tilietum (argenteae) galiosum (odorati)</i>	15,4; I; 2; рідкісні						+
45.	Лісовобуково-яворовий ліс карніолійськокополієвий	<i>Fageto (sylvaticae)-Aceretum (pseudoplatani) scopoliosum (carniolicae)</i>	15,4; I; 2; рідкісні		+	+			
II. Природні лісові угруповання, що перебувають під загрозою зникнення і підлягають охороні									
46.	Європейськоялиновий ліс гірськососново-волохатокуничниковий	<i>Piceetum (abietis) pinetoso (mugi)-calamagrostidosum (villosae)</i>	12,3; I; 3; перебувають під загрозою зникнення	+	+				
47.	Європейськоялиновий ліс гірськососново-сфагновий	<i>Piceetum (abietis) pinetoso (mugi)-sphagnosum</i>	12,3; I; 3; перебувають під загрозою зникнення	+					
48.	Європейськоялиновий ліс гірськососново-чорницево-зеленомоховий	<i>Piceetum (abietis) pinetoso (mugi)-vaccinoso (myrtilli)-hylocomiosum</i>	12,3; I; 3; перебувають під загрозою зникнення	+	+				
49.	Європейськоялиновий ліс сибірськояловцево-чорницевий	<i>Piceetum (abietis) juniperoso (sibiricae)-vaccinosum (myrtilli)</i>	12,2; I; 3; перебувають під загрозою зникнення.	+	+				

Продовження таблиці 1

50.	Європейськоялиновий ліс сибірськяловоцево-чорницево-зеленомоховий	<i>Piceetum (abietis) juniperoso(sibiricae)-vaccinoso (myrtilli)-hylocomiosum</i>	12,2; I; 3; перебувають під загрозою зникнення.	+	+			
51.	Звичайнодубовий ліс ліщиново-малобарвінковий	<i>Quercetum (roboris) coryloso (avellanae)-vincosum (minoris)</i>	10,5; II, 3; перебувають під загрозою зникнення					+
52.	Звичайнограбово-звичайнодубовий ліс малобарвінковий	<i>Carpineto (betuli)-Quercetum (roboris) vincosum (minoris)</i>	10,5; II, 3; перебувають під загрозою зникнення					+
53.	Звичайнодубовий ліс звичайноплющовий	<i>Quercetum (roboris) hederosum (helicis)</i>	11,8; I; 2; перебувають під загрозою зникнення.				+	
54.	Звичайнодубовий ліс звичайноліщиново-звичайноплющовий	<i>Quercetum (roboris) coryloso (avellanae)-hederosum (helicis)</i>	11,8; I; 2; перебувають під загрозою зникнення.				+	
55.	Звичайнограбово-звичайнодубовий ліс звичайноплющовий	<i>Carpineto (betuli)-Quercetum (roboris) hederosum (helicis)</i>	11,8; I; 2; перебувають під загрозою зникнення.				+	+
56.	Звичайнодубовий ліс справжньодереново-волосистоосоковий	<i>Quercetum (roboris) cornoso (maris)-caricosum (pilosae)</i>	11,2; I; 2; перебувають під загрозою зникнення				+	+
57.	Звичайнодубовий ліс справжньодереново-звичайноплющевий	<i>Quercetum (roboris) cornoso (maris)-hederosum (helicis)</i>	11,2; I; 2; перебувають під загрозою зникнення				+	+
58.	Скельнодубово-звичайнодубовий ліс волосистоосоковий	<i>Querceto (petraeae)-Quercetum (roboris) caricosum (pilosae)</i>	11,9; I; 2; перебувають під загрозою зникнення				+	+
59.	Скельнодубовий ліс гайовоожиковий	<i>Quercetum (petraeae) luzulosum(luzuloidis)</i>	12,0; I; 3; перебувають під загрозою зникнення			+	+	
60.	Лісовобуково-скельнодубовий ліс гайовоожиковий	<i>Fageto (sylvaticae)-Quercetum (petraeae) luzulosum (luzuloidis)</i>	12,0; I; 3; перебувають під загрозою зникнення			+	+	
61.	Скельнодубовий ліс малобарвінковий	<i>Quercetum (petraeae) vincosum (minoris)</i>	9,5; II; 4; перебувають під загрозою зникнення					+
62.	Скельнодубовий ліс одноквітковоперлівковий	<i>Quercetum (petraeae) melicosum (uniflorae)</i>	12,1; I; 3; перебувають під загрозою зникнення					+

Продовження таблиці 1

63.	Скельнодубовий ліс звичайнобрючиново-рідкотравний	<i>Quercetum (petraeae) ligustroso (vulgaris)-sparsiherbosum</i>	10,5; II; 4; перебувають під загрозою зникнення						+
64.	Скельнодубовий ліс справжньодереново-малобарвінковий	<i>Quercetum (petraeae) cornoso (maris)-vincosum (minoris)</i>	12,0; I; 2,4; перебувають під загрозою зникнення						+
65.	Широколистолипово-скельнодубовий ліс багаторічноперелісковий	<i>Tilieto (platyphylloris)-Quercetum (petraeae) mercurialidosum (perennis)</i>	9,4; II; 4; перебувають під загрозою зникнення			+			
66.	Лісовобуковий ліс малобарвінковий	<i>Fagetum (sylvaticae) vincosum (minoris)</i>	11,1; I; 2; перебувають під загрозою зникнення						+
67.	Звичайнодубово-лісовобуковий ліс малобарвінковий	<i>Querceto (roboris)-Fagetum (sylvaticae) vincosum (minoris)</i>	11,1; I; 2; перебувають під загрозою зникнення						+
68.	Лісовобуковий ліс звичайноплющовий	<i>Fagetum (sylvaticae) hederosum (helicis)</i>	12,4; I; 3; перебувають під загрозою зникнення		+	+	+	+	+
69.	Білоялицево-лісовобуковий ліс звичайноплющовий	<i>Abieto (albae)-Fagetum (sylvaticae) hederosum (helicis)</i>	12,4; I; 3; перебувають під загрозою зникнення		+				
70.	Звичайнограбово-лісовобуковий ліс звичайноплющовий	<i>Carpineto (betuli)-Fagetum (sylvaticae) hederosum (helicis)</i>	12,4; I; 3; перебувають під загрозою зникнення				+		
71.	Звичайнодубово-лісовобуковий ліс звичайноплющовий	<i>Querceto (roboris)-Fagetum (sylvaticae) hederosum (helicis)</i>	12,4; I; 3; перебувають під загрозою зникнення						+
72.	Яворово-лісовобуковий ліс звичайноплющовий	<i>Acereto (pseudoplatani)-Fagetum (sylvaticae) hederosum (helicis)</i>	12,4; I; 3; перебувають під загрозою зникнення						+
73.	Звичайнограбово-звичайнодубово-лісовобуковий ліс звичайноплющовий	<i>Carpineto (betuli)-Querceto (roboris)-Fagetum (sylvaticae) hederosum (helicis)</i>	12,4; I; 3; перебувають під загрозою зникнення						+
74.	Лісовобуковий ліс ведмежоцибулевий	<i>Fagetum (sylvaticae) alliosum (ursini)</i>	13,2; I; 2; перебувають під загрозою зникнення				+		

Продовження таблиці 1

75.	Яворово-лісовобуковий ліс ведмежоцибулевий	<i>Acereto</i> (<i>pseudoplatani</i>)- <i>Fagetum (sylvaticae)</i> <i>alliosum (ursini)</i>	13,2; I; 2; перебувають під загрозою зникнення		+				
76.	Скельнодубово-лісовобуковий ліс волосистоосоковий	<i>Querceto (petraeae)</i> - <i>Fagetum (sylvaticae)</i> <i>caricosum (pilosae)</i>	11,5-12,1; I; 2; перебувають під загрозою зникнення			+			
77.	Скельнодубово-лісовобуковий ліс гайовоожиковий	<i>Querceto (petraeae)</i> - <i>Fagetum (sylvaticae)</i> <i>luzulosum</i> (<i>luzuloiditis</i>)	11,5-12,1; I; 2; перебувають під загрозою зникнення			+			
78.	Скельнодубово-лісовобуковий ліс залозистозубницевий	<i>Querceto (petraeae)</i> - <i>Fagetum (sylvaticae)</i> <i>dentariosum</i> (<i>glandulosae</i>)	11,5-12,1; I; 2; перебувають під загрозою зникнення			+			
79.	Скельнодубово-лісовобуковий ліс запашнопідмаренниковий	<i>Querceto (petraeae)</i> - <i>Fagetum (sylvaticae)</i> <i>galiosum (odorati)</i>	11,5-12,1; I; 2; перебувають під загрозою зникнення			+			
80.	Скельнодубово-лісовобуковий ліс малобарвінковий	<i>Querceto (petraeae)</i> - <i>Fagetum (sylvaticae)</i> <i>vincosum (minoris)</i>	11,5-12,1; I; 2; перебувають під загрозою зникнення						+
81.	Лісовобуково-яворовий ліс оживаючолунарієвий	<i>Fageto (sylvaticae)</i> - <i>Aceretum</i> (<i>pseudoplatani</i>) <i>lunariosum</i> (<i>redivivae</i>)	11,5-12,1; I; 2; перебувають під загрозою зникнення	+	+	+	+		
III. Типові природні лісові угруповання, які підлягають охороні									
82.	Сіровільховий ліс страусовоперовий	<i>Alnetum (incanae)</i> <i>matteucciosum</i> (<i>struthiopteris</i>)	8,5; II; 4; типові	+	+	+			
IV. Рідкісні природні чагарникові угруповання, які підлягають охороні									
83.	Звичайногоробиново- зелено-душекієсаволоха- токуничникова	<i>Sorbeto (aucupariae)</i> - <i>Duschekietum</i> (<i>alnobetulae</i>) <i>calamagrostidosum</i> (<i>villosae</i>)	13,6; I; 2; рідкісні	+	+				
84.	Звичайногоробиново- зелено-душекієсаво- очеретянокуничникова	<i>Sorbeto (aucupariae)</i> - <i>Duschekietum</i> (<i>alnobetulae</i>) <i>calamagrostidosum</i> (<i>arundinaceae</i>)	13,6; I; 2; рідкісні	+	+				

Закінчення таблиці 1

V. Природні болотні (лісові) угруповання, що перебувають під загрозою зникнення і підлягають охороні								
85.	Пригніченоєвропейськоялиново-пихвопухівково-болотножуравлиново-сфагнова	<i>Depressipiceetum (abietis) eriophoroso (vaginati)-oxycoccoso (palustris)-sphagnosum (S. magellanicum)</i>	10,0-12,9; I-II; 3; перебувають під загрозою зникнення					+
86.	Пригніченоєвропейськоялиново-пихвопухівково-малоквітковоосоково-сфагнова	<i>Depressipiceetum (abietis) eriophoroso (vaginati)-caricoso (pauciflorae)-sphagnosum (S. palustris, S. russowii)</i>	10,0-12,9; I-II; 3; перебувають під загрозою зникнення	+	+			+
87.	Пригніченоєвропейськоялиново-пихвопухівково-сфагнова	<i>Depressipiceetum (abietis) eriophoroso (vaginati)-sphagnosum (S. flexuosum)</i>	10,0-12,9; I-II; 3; перебувають під загрозою зникнення	+	+			+
88.	Гірськососново-брусницево-сфагнова	<i>Pinetum (mugi) vaccinoso (vitis-idaeae)-sphagnosum</i>	11,3; I; 4; перебувають під загрозою зникнення	+	+			
89.	Гірськососново-пихвопухівково-сфагнова	<i>Pinetum (mugi) eriophoroso (vaginati)-sphagnosum</i>	11,3; I; 4; перебувають під загрозою зникнення	+				
90.	Гірськососново-сфагнова	<i>Pinetum (mugi) sphagnosum</i>	11,3; I; 4; перебувають під загрозою зникнення	+	+			
91.	Гірськососново-чорницево-сфагнова	<i>Pinetum (mugi) vaccinoso (myrtilli)-sphagnosum</i>	11,3; I; 4; перебувають під загрозою зникнення	+	+			
92.	Гірськососново-чорноводянково-сфагнова	<i>Pinetum (mugi) empetroso (nigrae)-sphagnosum</i>	11,3; I; 4; перебувають під загрозою зникнення	+	+			
Всього				22	33	30	32	32

Рис. 1. Європейськоялиново-кедровососновий ліс чорницево-зеленомоховий в урочищі Кирчея Кісванського ПНД відділення

Рис. 2. Яворово-лісовобуковий ліс оживаючолунарієвий в Кевелівському ПНД відділенні

Рис. 3. Лісовобуковий ліс ягіднотисово-рідкотравний у Трибушанському ПНД відділенні

Список посилань

- Глеб Р.Ю. Рідкісні лісові угруповання Марамороського масиву Карпатського біосферного заповідника / Р.Ю. Глеб, М.В. Кабаль, І.Й. Полянчук, Д.Д. Сухарюк // Регіональні аспекти флористичних і фауністичних досліджень. Матеріали другої міжнар. наук.-практ. конф. (сmt Путила, 24–25 квітня, 2015). – Чернівці: Друк Арт, 2015. – С. 65–67.
- Глеб Р.Ю. Заходи щодо збереження реліктового угруповання *Pinus cembra* L. на території Карпатського біосферного заповідника / Р.Ю. Глеб, М.В. Кабаль, І.Й. Полянчук, Д.Д. Сухарюк // Регіональні аспекти флористичних і фауністичних досліджень. Матеріали п'ятої наук.-практ. конф. (м. Чернівці, 19 квітня, 2018). – Чернівці: Друк Арт., 2018. – С.18–19.
- Кабаль М.В. Тисові бучини Карпатського біосферного заповідника та заходи щодо їх збереження / М.В. Кабаль, І.Й. Полянчук, Д.Д. Сухарюк // Актуальні проблеми дослідження довкілля. Збірник наукових праць (за матеріалами V Міжнар. наук. конф. (м. Суми, 23–25 травня 2013)). – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2013. – С. 92–94.
- Сухарюк Д.Д. Щодо охорони раритетного лісового ценофонду на території Карпатського біосферного заповідника / Д.Д. Сухарюк, А.Ф. Гамор, М.І. Волощук, І.М. Данів, М.В. Кабаль // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць, 2006 а. – Вип. 298: Біологія. – С. 316.
- Сухарюк Д.Д. Рідкісні фітоценози Карпатського біосферного заповідника та заходи щодо їх охорони / Д.Д. Сухарюк, М.І. Бедей, М.І. Волощук // Наук. Вісник УжНУ, серія біологія, 2006 б. – Випуск 19. – С. 85–90.
- Сухарюк Д.Д. Рідкісні угруповання букових пралісів Карпатського біосферного заповідника / Д.Д. Сухарюк, Р.Ю. Глеб, М.І. Волощук, М.В. Кабаль, І.Й. Полянчук // Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини: історія, стан та проблеми впровадження інтегрованої системи менеджменту. Матеріали міжнар. н иаук.-практ. конф. з нагоди Десятиріччя створення об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО (м. Рахів, 26–29 вересня 2017). – Львів: Растр-7, 2017. – С. 329–333.
- Шеляг-Сосонко Ю.Р. Ліси України: біорізноманітність та збереження / Ю.Р. Шеляг-Сосонко // Укр. ботан.журн., 2001. – Т. 58, № 5. – С. 519–529.
- Шеляг-Сосонко Ю.Р. Біорізноманітність: концепція, культура та роль науки / Ю.Р. Шеляг-Сосонко // Укр. ботан. журн., 2008. – Т. 65, № 1. – С. 3–25.